

واکاوی استعاره های مفهومی در رمان های «شوهر آهو خانم» علی محمد افغانی و «چشمهایش» بزرگ علوی

دکتر ساناز تقی پوری حاجبی^۱

۱- مدرس موسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان

چکیده

زبان‌شناسی شناختی، رویکردی نوین است که به مطالعه زبان در نقش شناختی می‌پردازد و این نقش همان ارتباط زبان با جهان خارج است که استعاره مفهومی را به عنوان ابزاری برای چگونگی اندیشیدن و رفتارهای زبانی معرفی می‌کند. استعاره مفهومی، عینی‌سازی مفاهیم انتزاعی و ذهنی مانند احساسات است. بر این اساس، در پژوهش حاضر به بررسی و تطبیق این استعاره‌ها در دو رمان ایرانی «شوهر آهو خانم» اثر علی محمد افغانی و «چشمهایش» اثر بزرگ علوی به روش توصیفی-تحلیلی پرداخته شده است. بدین منظور داده‌های تحقیق با تعداد ۱۰۷ مورد استعاره‌ی مفهومی (۵۱ مورد در اثر افغانی و ۵۶ مورد در اثر علوی) استخراج شد و تفاوت و تشابه آن‌ها در حوزه‌های مبدأ و اسم‌نگاشت آن‌ها بررسی گشت. نتایج بررسی نشان داد که با توجه به محتوای عاشقانه دو اثر، همزمانی نگارش این دو رمان و ذهنیت یکسان دو نویسنده، شباهت میان استعاره‌های مفهومی به ویژه استعاره‌های مبتنی بر عشق بیشتر است. در هر دو اثر بسامد استعاره‌های هستی‌شناختی نمود فراوانی دارد و هر دو نویسنده از الگوی فرهنگی واحدی برای تولید استعاره‌های مفهومی استفاده کرده‌اند.

واژگان کلیدی: زبان‌شناسی شناختی، استعاره مفهومی، علی محمد افغانی، بزرگ علوی